

ΝΟΜΟΣ 3427/2005
(Φ.Ε.Κ. 312 Α΄)

ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Άρθρο 23

Δήλωση στοιχείων ακινήτων

<p>Υπόχρεος δήλωσης</p>	<p>1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή έδρα του, το οποίο έχει την 1η Ιανουαρίου εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας, ψιλής κυριότητας, επικαρπίας, οίκησης και επιφάνειας επί του ακινήτου, καθώς και εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης θέσης στάθμευσης, βοηθητικού χώρου και κολυμβητικής δεξαμενής, που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα του ακινήτου και αποτελούν παρακολούθημα των παραπάνω εμπραγμάτων δικαιωμάτων, υποχρεούται να υποβάλει δήλωση στοιχείων ακινήτων.</p> <p>Την ίδια υποχρέωση έχουν τα παραπάνω πρόσωπα όταν νέμονται ακίνητα χωρίς τη συναίνεση φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.</p> <p>(1)</p>
--------------------------------	---

(1) Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 άρθρου 12 του ν. 4223/2013 (ΦΕΚ 287 Α΄).

Ισχύς από 1.1.2014 (σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 59 του αυτού νόμου).

Το προηγούμενο εδάφιο ήταν ως εξής:

«1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή έδρα του, το οποίο έχει την 1η Ιανουαρίου εμπράγματο δικαίωμα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας ή οίκησης σε ακίνητο που βρίσκεται στην Ελλάδα, υποχρεούται να υποβάλει δήλωση στοιχείων ακινήτων.»

<p>Χρόνος Υποβολής δήλωσης</p>	<p>Η δήλωση στοιχείων ακινήτων υποβάλλεται μία φορά, στο έτος που προκύπτει τέτοια υποχρέωση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Η πρώτη εφαρμογή ήταν την 1^η Ιανουαρίου 2005.</p>
<p>Μεταβολή περιουσιακής ή οικογενειακής κατάστασης</p>	<p>Σε περίπτωση μεταβολής της περιουσιακής ή οικογενειακής κατάστασης του υπόχρεου την 1η Ιανουαρίου, υποβάλλεται δήλωση μεταβολής στοιχείων ακινήτων το αντίστοιχο έτος. (4)</p>
<p>Υποβολή δήλωσης φ.π. από το έτος 2012 και επόμενων</p>	<p>Από το έτος 2012 και επόμενα η δήλωση στοιχείων ακινήτων υποβάλλεται ατομικά από κάθε φυσικό πρόσωπο, στο έτος που προκύπτει τέτοια υποχρέωση. Για την ακίνητη περιουσία των προστατευομένων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ανήλικων τέκνων, η δήλωση υποβάλλεται από τον υπόχρεο γονέα στο όνομα του τέκνου.</p>
<p>Υποχρέωση υποβολής δήλωσης από φυσικά πρόσωπα με αγροτεμάχια το έτος 2013</p>	<p>(2)</p>
<p>Υποχρέωση υποβολής δήλωσης από νομικά πρόσωπα το έτος 2013</p>	<p>Φυσικά πρόσωπα, τα οποία κατά την 1.1.2013 έχουν εμπράγματα δικαιώματα σε γήπεδα εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, υποχρεούνται να ελέγξουν ηλεκτρονικά μέχρι 30.6.2013 την περιουσιακή τους κατάσταση, όπως αυτή εμφανίζεται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, προκειμένου να τη συμπληρώσουν, τροποποιήσουν και οριστικοποιήσουν. Νομικά πρόσωπα, τα οποία κατά την 1.1.2013 έχουν (έχουν) εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητα, υποχρεούνται σε ηλεκτρονική υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων μέχρι 30.6.2013, στην οποία θα περιλαμβάνεται η περιουσιακή τους κατάσταση, όπως είναι διαμορφωμένη κατά την 1.1.2013.</p>
	<p>(3)</p>

(2) Τα εδάφια «Από το έτος 2012 ... όνομα του τέκνου» προστέθηκαν με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 321 του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α').

(3) Τα εδάφια «Φυσικά πρόσωπα, τα οποία ... διαμορφωμένη κατά την 1.1.2013» προστέθηκαν με την περ. α' της παρ. 2. του άρθρου 19 του ν. 4110/2013 (ΦΕΚ 17 Α').

(4) Κατά την αρχική διατύπωση της παρ.1 και έως την 31η Δεκεμβρίου 2007 (άρθρα 20 παρ.1 και 36 περ. α' του ν.3634/2008 (ΦΕΚ 9 Α')) μετά τις λέξεις «το αντίστοιχο έτος.» ίσχυαν οι διατάξεις των ακόλουθων εδαφίων:

«Η δήλωση στοιχείων ακινήτων συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 2 και στο άρθρο 101 του ν. 2238/1994.

Υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος υπάρχει και όταν συντρέχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων εδαφίων.

Τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 101 του πιο πάνω νόμου, τα οποία δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων στις προθεσμίες που ορίζονται από την περίπτωση β της παραγράφου 2 του άρθρου 107 του ίδιου νόμου.

Τα νομικά πρόσωπα τα οποία, λόγω υπερδωδεκάμηνης χρήσης, δεν υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος με τη λήξη του πρώτου τμήματος αυτής, δωδεκάμηνης ή μικρότερης χρονικής διάρκειας, εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η μεταβολή, υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων μέχρι τη 10η ημέρα του πέμπτου μήνα από τη λήξη του οικείου ημερολογιακού έτους.

Σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η προερχόμενη από τη μετατροπή ή συγχώνευση επιχείρηση, καθώς και η απορροφώσα, σε περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση, υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων για λογαριασμό της επιχείρησης που μετασχηματίστηκε, ταυτόχρονα με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος που θα υποβάλει στο όνομα της τελευταίας.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και επί εισφοράς κλάδου από επιχείρηση σε άλλη επιχείρηση.

Τα νομικά πρόσωπα που υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος με τη λήξη της εκκαθάρισης ή της διάλυσης, υποχρεούνται να συνυποβάλουν και δήλωση στοιχείων ακινήτων.»

<p>Υπόχρεος δήλωσης ακινήτων ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε περίπτωση:</p>	<p>Τα ακίνητα ή τα εμπράγματα δικαιώματα σε αυτά, ανεξάρτητα από τη μεταγραφή τους, για τις ανάγκες συμπλήρωσης της δήλωσης στοιχείων ακινήτων, αναγράφονται στην οικεία δήλωση από:</p>
<p>Συμβολαίου κτήσης</p>	<p>(5) α) τον κύριο του ακινήτου, από την ημερομηνία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου κτήσης,</p>
<p>Δικαστικής απόφασης</p>	<p>(5) β) τον κύριο του ακινήτου, από την ημερομηνία τελεσιδικίας της δικαστικής απόφασης καταδίκης σε δήλωση βουλήσεως ή της δικαστικής απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται δικαίωμα κυριότητας ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σε ακίνητο από οποιαδήποτε αιτία,</p>
<p>Πλειστηριασμού</p>	<p>(5) γ) τον υπερθεματιστή, από την ημερομηνία σύνταξης της κατακυρωτικής έκθεσης, σε περιπτώσεις πλειστηριασμού,</p>
<p>Κληρονομικής διαδοχής: εκ διαθήκης</p>	<p>(5) δ) τους κληρονόμους ακίνητης περιουσίας και συγκεκριμένα: δα) από τους εκ διαθήκης κληρονόμους κατά το ποσοστό τους, εφόσον έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους,</p>
<p>εξ αδιαθέτου</p>	<p>δβ) από τους εξ αδιαθέτου κληρονόμους κατά το ποσοστό τους, εφόσον δεν έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους,</p>
<p>Δωρεάς αιτία θανάτου</p>	<p>(5) ε) από όσους έχουν αποκτήσει ακίνητο με οριστικό συμβόλαιο δωρεάς αιτία θανάτου, εφόσον ο θάνατος επήλθε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους,</p>
<p>Νομής</p>	<p>(5) στ) το νομέα επίδικων ακινήτων,</p>

<p>Προσυμφώνου με αυτοσύμβαση</p>	<p>ζ) τον εκ προσυμφώνου αγοραστή ακινήτου στις περιπτώσεις σύνταξης προσυμφώνου με αυτοσύμβαση, με εξαίρεση τα εργολαβικά προσύμφωνα,</p>
<p>Παραχώρησης ακινήτων από Δημόσιο, Ο.Ε.Κ., Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Δ.Δ. χωρίς οριστικά παραχωρητήρια</p>	<p>(5) η) τους δικαιούχους ακινήτου από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Ν.Π.Δ.Δ. που έχουν παραλάβει αυτά χωρίς οριστικά παραχωρητήρια,</p>
<p>Ακίνητης περιουσίας τέκνων</p>	<p>(6) θ) τον υπόχρεο γονέα, για την ακίνητη περιουσία των προστατευόμενων τέκνων του, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2234/1994, όπως ισχύει. Τέκνο το οποίο έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος υποβάλει αυτοτελώς δήλωση στοιχείων ακινήτων,</p>
<p>Σχολάζουσας κληρονομιάς</p>	<p>(5) ι) τον κηδεμόνα, για την ακίνητη περιουσία σχολάζουσας κληρονομιάς, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται,</p>
<p>Εκτέλεσης διαθήκης ή εκκαθάρισης κληρονομιάς</p>	<p>(5), (7) ια) τον εκτελεστή διαθήκης ή τον εκκαθαριστή κληρονομιάς, για την κληρονομαία ακίνητη περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί,</p>
<p>Πτωχευτικής περιουσίας</p>	<p>(5), (7) ιβ) τον σύνδικο της πτώχευσης για λογαριασμό του πτωχού, για την πτωχευτική ακίνητη περιουσία,</p>
<p>Περιουσίας υπό μεσεγγύηση</p>	<p>ιγ) το μεσεγγυούχο ακίνητης περιουσίας,</p>

<p>Κατοχής ακινήτων φορέα Γενικής Κυβέρνησης χωρίς συναίνεση του φορέα.</p>	<p>για την υπό μεσεγγύηση περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα διαρκεί η μεσεγγύηση, (5) (7)</p> <p>ιδ) τον κάτοχο ακινήτου που ανήκει σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς τη συναίνεσή του. (8)</p>
--	--

(5) Οι διατάξεις αυτές προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α').

(6) Η περίπτωση η) αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 4223/2013 (ΦΕΚ 287 Α').

Ισχύς από 1.1.2014 και για κάθε επόμενο έτος (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του αυτού νόμου).

Η αρχική διατύπωση της διάταξης είχε ως εξής:

«η) τους δικαιούχους διαμερίσματος - κατοικίας του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.), οι οποίοι έχουν παραλάβει αυτά χωρίς οριστικά παραχωρητήρια,»

(7) Οι περ. ι', ια', ιβ' και ιγ' παρατίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 4410/2016.

Ισχύς από 1.1.2016 (σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου).

Η αρχική διατύπωση των διατάξεων είχε ως εξής:

« ι) τον κηδεμόνα, για την ακίνητη περιουσία σχολάζουσας κληρονομιάς για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται,

ια) τον εκτελεστή διαθήκης, για την κληρονομαία ακίνητη περιουσία για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί,

ιβ) τον σύνδικο της πτώχευσης, για την πτωχευτική ακίνητη περιουσία,

ιγ) τον μεσεγγυούχο ακίνητης περιουσίας.»

(7α) Η περίπτωση αυτή αντικαταστάθηκε δεύτερη φορά με την παρ. 7 του άρθρου 13 του ν.4474/2017 (ΦΕΚ 80 Α'). Ισχύς από 1.1.2017, σύμφωνα με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου και νόμου. Η προηγούμενη διατύπωση της διάταξης είχε ως εξής:

« ιβ) το σύνδικο της πτώχευσης, για την πτωχευτική ακίνητη περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία,».

(8) Η περ. ιδ' προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 4223/2013 (ΦΕΚ 287 Α').

Ισχύς από 1.1.2014 και για κάθε επόμενο έτος (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του αυτού νόμου).

<p>Εργολαβικού ανταλλάγματος τα έτη 2011 έως και 2013</p>	<p>Από το έτος 2011 και επόμενα, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, υπόχρεος σε δήλωση στοιχείων ακινήτων είναι ο εργολάβος για ακίνητα τα οποία συμφωνήθηκε να μεταβιβασθούν και δεν έχουν μεταβιβαστεί από τον οικοπεδούχο στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα υποδείξει, εφόσον έχουν παρέλθει τρία (3) έτη από την έκδοση της αρχικής οικοδομικής άδειας ή έχουν εκμισθωθεί ή χρησιμοποιηθεί με οποιοδήποτε τρόπο εντός των τριών (3) αυτών ετών από τον εργολάβο.</p> <p>(9)</p>
<p>Πραγματική κατάσταση ακινήτου</p>	<p>Για τη συμπλήρωση της δήλωσης στοιχείων ακινήτων λαμβάνεται υπόψη η πραγματική κατάσταση του ακινήτου. Η πραγματική κατάσταση του ακινήτου προκύπτει από την οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο. Αν δεν υπάρχει οριστική εγγραφή, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ακινήτου, όπως προκύπτουν από τον τίτλο κτήσης. Αν δεν υπάρχει τίτλος κτήσης, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της πραγματικής κατάστασης του ακινήτου.</p>
<p>Υπερβάλλουσα επιφάνεια</p>	<p>Αν η πραγματική επιφάνεια του ακινήτου υπερβαίνει αυτή που αναγράφεται στην οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο ή στον τίτλο κτήσης ή στην άδεια οικοδομής ή έχει γίνει αλλαγή της χρήσης του ακινήτου, λαμβάνεται υπόψη η πραγματική επιφάνεια και η πραγματική χρήση του ακινήτου.</p> <p>(10)</p>

(9) Το εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α').

(10) Τα εδάφια «Για τη συμπλήρωση της δήλωσης ... πραγματική χρήση του ακινήτου» προστέθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4223/2013 (ΦΕΚ 287 Α').

Ισχύς από 1.1.2014 και για κάθε επόμενο έτος (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του αυτού νόμου).

<p>Ημερομηνία υποβολής δήλωσης έτους 2008</p> <p>Ρύθμιση</p> <p>Ημερομηνία υποβολής δήλωσης ν.π. έτους 2008</p>	<p>Ειδικά, για τα έτη 2012 έως και 2016, για τη χορήγηση του πιστοποιητικού του άρθρου 54Α του ν. 4223/2013, εφόσον δεν έχει υποβληθεί δήλωση για ακίνητο του πτωχού από τον υπόχρεο σε δήλωση, η δήλωση για το ακίνητο αυτό υποβάλλεται από τον κατά το χρόνο χορήγησης του πιστοποιητικού σύνδικο της πτώχευσης στο όνομα του πτωχού.</p> <p>(14)</p> <p>2. Το 2008 η δήλωση στοιχείων ακινήτων υποβάλλεται μέχρι την 31η Μαρτίου. Μέχρι την ημερομηνία αυτή παρέχεται η δυνατότητα στους υποχρέους να τροποποιήσουν τις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων προηγούμενων ετών, χωρίς την επιβολή του αυτοτελούς προστίμου του άρθρου 4 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α'). Ειδικά για νομικά πρόσωπα οι ως άνω δηλώσεις υποβάλλονται μέχρι και την 30ή Ιουνίου.</p> <p>(15)<i>(30ή Σεπτεμβρίου 2008)</i></p> <p>(16)</p>
--	--

(14) Το εδάφιο αυτό προστέθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 13 του ν. 4474/2017 (ΦΕΚ 80 Α'). **Ισχύς από 1.1.2017** (σύμφωνα με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου και νόμου).

(15) Η παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 3634/2008 (ΦΕΚ 9 Α') και οι παρ. 2, 3 και 4 αναριθμήθηκαν σε 3, 4 και 5, αντίστοιχα.

(16) ΠΡΟΣΟΧΗ Με την 1084311/885/0013 ΠΟΛ. 1116/ 6-8-2008 Α.Υ.Ο.Ο. ως προθεσμία υποβολής δήλωσης Ε9 ορίστηκε η 30η Σεπτεμβρίου 2008.

<p>Προθεσμία υποβολής των μεταβολών των δικαιωμάτων επί ακινήτων από το έτος 2015</p> <p>Κληρονομική διαδοχή</p> <p>Προθεσμία υποβολής δήλωσης για μεταβολές από 1/1/2014 μέχρι 31/12/2014</p>	<p>3. -(17)- προϋπάρχοντα εδάφια</p> <p>α Από την 1η Ιανουαρίου 2015 (18) και εφεξής, για τη σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή στα δικαιώματα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ο φορολογούμενος υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων εντός τριάντα (30) ημερών από την ημέρα της σύστασης, απόκτησης και κάθε άλλης μεταβολής στα παραπάνω δικαιώματα,</p> <p>πλην της κληρονομικής διαδοχής, για την οποία ο φορολογούμενος υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων εντός τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας αποποίησης της κληρονομιάς. (19)</p> <p>Ειδικά, η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή στοιχείων ακινήτων που έλαβε χώρα από την 1^η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2014, υποβάλλεται μέχρι και την 31^η Μαρτίου 2015. (20)</p>
---	--

(17) Με την περ. 1 της παρ. Γ του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 (ΦΕΚ 85 Α'), αντικατεστάθη η παρ. 3.

Η διάταξη είχε διαδοχικά ως εξής:

Α . Η αρχική διάταξη, όπως θεσπίστηκε με το ν. 3427/2005 (ΦΕΚ 312 Α') (ως αρχική παρ. 2), η οποία **ίσχυσε έως και 31/12/2008**, δηλαδή για έτη 2005 έως και 2008 είχε ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίζεται κατ' έτος ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης στοιχείων ακινήτων, καθώς και ο τρόπος, οι προθεσμίες υποβολής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος.»

Β. Αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 7 του ν. 3763/2009 (ΦΕΚ 80 Α') με **ισχύ** από την 1η Ιανουαρίου 2009 (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν.3763/2009), ως εξής:

«3. Η δήλωση στοιχείων ακινήτων υποβάλλεται τις ίδιες ημερομηνίες με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 101 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 2238/1994) τα οποία δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων στις προθεσμίες που ορίζονται από την περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 107 του ίδιου νόμου.

Τα νομικά πρόσωπα τα οποία, λόγω υπερδωδεκάμηνης χρήσης, δεν υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος με τη λήξη του πρώτου τμήματος αυτής, δωδεκάμηνης ή μικρότερης χρονικής διάρκειας, εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η μεταβολή, υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων μέχρι τη δέκατη ημέρα του πέμπτου μήνα από τη λήξη του οικείου ημερολογιακού έτους.

Σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η προερχόμενη από τη μετατροπή ή συγχώνευση επιχείρηση, καθώς και η απορροφώσα, σε περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση, υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων για λογαριασμό της επιχείρησης που μετασχηματίστηκε, την ίδια ημερομηνία με την υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλει στο όνομα της τελευταίας.

Τα νομικά πρόσωπα που υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος με τη λήξη της εκκαθάρισης ή της διάλυσης υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση στοιχείων ακινήτων την ίδια ημερομηνία.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, δύναται να παρατείνεται η προθεσμία υποβολής της δήλωσης στοιχείων ακινήτων, καθορίζεται κατ' έτος ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης στοιχείων ακινήτων, ο τρόπος υποβολής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος.»

Γ. Προστέθηκαν ενδιάμεσα πριν το τελευταίο εδάφιο, με την παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α'), εδάφια ως εξής:

«Από το έτος 2011 και για κάθε επόμενο, τα φυσικά πρόσωπα υποχρεούνται να υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Α.Φ.Μ. τους, με αρχή το ψηφίο και ολοκλήρωση μέσα σε έντεκα (11) εργάσιμες ημέρες. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής δήλωσης για το ψηφίο 1 ορίζεται η 15η Φεβρουαρίου του οικείου έτους.

Από το έτος 2011 και για κάθε επόμενο, τα νομικά πρόσωπα υποχρεούνται να υποβάλλουν τη δήλωση στοιχείων ακινήτων ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Α.Φ.Μ. τους, με αρχή το ψηφίο 1 και ολοκλήρωση μέσα σε έντεκα (11) εργάσιμες ημέρες. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής δήλωσης για το ψηφίο 1 ορίζεται η 15η Μαΐου του οικείου έτους.»

(18) Η ημερομηνία 1^η Ιανουαρίου 2015 αντικατέστησε την ημερομηνία 1^η Ιανουαρίου 2014, με την παρ. 1 του άρθρου 86 του ν.4316/2014 (ΦΕΚ 270 Α').

(19) Η φράση «πλην της κληρονομικής διαδοχής ... αποποίησης της κληρονομιάς.» προστέθηκε με την περ. α της παρ.2.α του άρθρου 52 του νόμου 4276/2014 (ΦΕΚ 155 Α').

Ισχύς: 1η Ιανουαρίου 2014, σύμφωνα με την περ. α της παρ. 16 του ίδιου άρθρου και νόμου.

(20) Το εδάφιο αυτό, αντικαταστάθηκε για τρίτη φορά με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270 Α'). Διαχρονικά ίσχυε ως εξής:

Α. Η αρχική μορφή του εδαφίου, ήταν ως εξής:

«Ειδικά η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και τη 31η Μαΐου 2014 υποβάλλεται μέχρι και την 30ή Ιουνίου 2014.»

Β. Αντικαταστάθηκε πρώτη φορά με την περ. β της παρ. 2 του άρθρου 52 του νόμου 4276/2014 (ΦΕΚ 155 Α'), ως εξής:

«Ειδικά, η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή, για την οποία υπάρχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και την 31η Αυγούστου 2014, υποβάλλεται μέχρι και την 30ή Σεπτεμβρίου 2014.»

Γ. Αντικαταστάθηκε δεύτερη φορά με την παρ. 10 του δέκατου όγδοου άρθρου του ν. 4286/2014 (ΦΕΚ 194 Α'), ως εξής:

«Ειδικά, η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή στοιχείων ακινήτων που έλαβε χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και την 30^η Νοεμβρίου 2014, υποβάλλεται μέχρι και την 31^η Ιανουαρίου 2015.»

<p>Προθεσμία υποβολής δήλωσης έτους 2014</p>	<p>β. Ειδικότερα οι δηλώσεις στοιχείων ακινήτων έτους 2014, που υποβάλλονται προκειμένου να απεικονισθεί η περιουσιακή κατάσταση της 1ης Ιανουαρίου 2014, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι και τη 14η Ιουλίου 2014. (21)</p>
<p>Προθεσμία υποβολής δήλωσης για μεταβολές από 1/1/2014 μέχρι 31/12/2014</p>	<p>γ. (22) Ειδικά, η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή στοιχείων ακινήτων που έλαβε χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2014, υποβάλλεται μέχρι και την 4η Σεπτεμβρίου 2015. Στην ίδια προθεσμία υποβάλλεται η δήλωση για κάθε σύσταση, απόκτηση και κάθε άλλη μεταβολή στοιχείων ακινήτων που έλαβε χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2015 μέχρι και την 31η Μαΐου 2015.</p>

(21) Η περίπτωση αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 άρθρου 53 ν. 4272/2014 (ΦΕΚ 145 Α').

Η προϊσχύουσα διάταξη, όπως είχε προστεθεί με την περ. 1 της παρ. Γ του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 (ΦΕΚ 85 Α'), ήταν ως εξής:

«Ειδικότερα, οι δηλώσεις στοιχείων ακινήτων έτους 2014, που υποβάλλονται προκειμένου να απεικονισθεί η περιουσιακή κατάσταση της 1ης Ιανουαρίου 2014, υποβάλλονται μέχρι και την 30ή Μαΐου 2014.»

(22) Η περίπτωση γ' προστέθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4328/2015 (ΦΕΚ 51 Α').

<p>Προθεσμία υποβολής δήλωσης Ν.Π. που ανέγραψαν τα ακίνητά τους σε ηλεκτρονικό αρχείο υπολογιστικών φύλλων εφαρμογών γραφείου</p> <p>Προθεσμία υποβολής δήλωσης</p>	<p>Νομικά πρόσωπα που έχουν δηλώσει τα στοιχεία των ακινήτων τους, της 1ης Ιανουαρίου 2011, με την υποβολή ηλεκτρονικού αρχείου υπολογιστικών φύλλων εφαρμογών γραφείου, υποβάλλουν εμπρόθεσμα τις μεταβολές της περιουσιακής τους κατάστασης της 1ης Ιανουαρίου των ετών 2011, 2012, 2013 και 2014, εφόσον η υποβολή γίνει το αργότερο εντός προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από την ανάρτηση από τη Φορολογική Διοίκηση της προσωρινής περιουσιακής τους εικόνας, βάσει των ανωτέρω προβληθέντων ηλεκτρονικών αρχείων, και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από την 26^η Αυγούστου 2015, (4 Σεπτεμβρίου 2015) ανεξάρτητα από την ανάρτηση.</p> <p>(23)</p> <p>4.</p> <p>(24)</p>
--	--

(23) Η καταληκτική προθεσμία της 30ής Ιουνίου 2015 παρατάθηκε αρχικά έως και τις 27 Ιουλίου 2015 με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ν. 4331/2015 (ΦΕΚ 69 Α'), εν συνεχεία παρατάθηκε έως 26 Αυγούστου με την παράγραφο 3 του τέταρτου άρθρου της ΠΙΝΠ18/7/2015 (ΦΕΚ 84 Α'), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4350/2015 (ΦΕΚ 161 Α') και με την ΠΟΛ. 1196/2015 Α.Υ.Ο. έως και τις 4 Σεπτεμβρίου 2015.

(24) Η παράγραφος αναριθμήθηκε από 3 σε 4 με την παράγραφο 2 του άρθρου 20 του ν. 3634/2008 (ΦΕΚ 9 Α').

Η αρχική διατύπωση της διάταξης της παρ. 3 είχε ως εξής:

«3. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για ακίνητα του Δημοσίου»

<p>Απαλλαγές υποβολής Δήλωσης Δημόσιο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ.</p>	<p>Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για ακίνητα του Δημοσίου, του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ.), (25), (28)</p>
<p>ΕΤ.Α.Δ. Α.Ε.</p>	<p>της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.) Α.Ε., (26), (28)</p>
<p>Άγιο Όρος</p>	<p>καθώς και για τα πρόσωπα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α' 287). (27), (28)</p>

(25) Η απαλλαγή του ΤΑΙΠΕΔ, εισήχθη με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4337/2015 (ΦΕΚ 129 Α'), η οποία αντικατέστησε την παράγραφο 4.

Η προϊσχύουσα μορφή της παραγράφου αυτής, όπως τέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 22 του ν.4283/2014 (ΦΕΚ 189 Α'), ήταν ως εξής:

«Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για ακίνητα του Δημοσίου καθώς και για τα πρόσωπα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013.»

(26) Η απαλλαγή της ΕΤΑΔ ΑΕ εισήχθη με την παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 4474/2017(ΦΕΚ 80 Α')

Ισχύς: 1/1/2016, σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου και νόμου.

(27) Η φράση «, καθώς και του ν. 4223/2013» προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (ΦΕΚ 189 Α'). Ισχύς 10/9/2014, σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου, δηλαδή για δηλώσεις στοιχείων ακινήτων από 1/1/2015.

(28) Όλη η παράγραφος 4 αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 10 του ν.4474/2017 (ΦΕΚ 80 Α') **Ισχύς: 1/1/2016**, σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου και νόμου.

Η προϊσχύουσα μορφή της παραγράφου αυτής ήταν ως εξής:

«Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για ακίνητα του Δημοσίου του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ.) καθώς και για τα πρόσωπα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013.»

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 52 του ν. 4447/2016 (ΦΕΚ 241 Α') ορίστηκαν τα εξής: «Η παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 3427/2005 (Α'312) «Φόρος προστιθέμενης αξίας στις νέες οικοδομές, μεταβολές στη φορολογία κεφαλαίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, έχει εφαρμογή και όσον αφορά στην υποχρέωση υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων (Ε9) προγενέστερων ετών, ως προς τα πρόσωπα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α'287)».

<p>Αρμόδιος για την παραλαβή των δηλώσεων Ε9</p>	<p>5. (29) Αρμόδιος για την παραλαβή των δηλώσεων στοιχείων ακινήτων, τον έλεγχό τους και την εξακρίβωση αυτών που δεν έχουν υποβάλει δηλώσεις είναι ο προϊστάμενος της αρμόδιας για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας του υποχρέου την 1^η Ιανουαρίου του έτους κατά το οποίο γεννάται η φορολογική υποχρέωση.</p>
<p>Παραγραφή υποχρέωσης υποβολής δήλωσης</p>	<p>6. (29) Η υποχρέωση του φορολογουμένου για την υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων δεν παραγράφεται.</p>
<p>Χρήση δηλώσεων αποκλειστικά για φορολογικούς σκοπούς</p>	<p>7. (29) Οι δηλώσεις στοιχείων ακινήτων χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για φορολογικούς σκοπούς και δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίησή τους για δίωξη εκείνου που υπέβαλε τη δήλωση, για παράβαση των κειμένων διατάξεων.</p>
<p>Απόρρητο δηλώσεων</p>	<p>Οι δηλώσεις στοιχείων ακινήτων είναι απόρρητες και δεν επιτρέπεται η γνωστοποίησή τους σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από το φορολογούμενο στον οποίο αφορούν αυτές.</p>
<p>Χορήγηση απόρρητων στοιχείων σε:</p>	<p>Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, αποκλειστικά και μόνο:</p>
<p>Υπηρεσίες Υπ. Οικονομικών</p>	<p>α) Η χορήγηση στοιχείων στις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και στους ορκωτούς εκτιμητές για την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και στις περιπτώσεις που ορίζονται από το άρθρο 1445 του Αστικού Κώδικα.</p>

<p>Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Οργανισμούς με αρμοδιότητα διαχείρισης κ.λπ. των πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων</p>	<p>β) Η χορήγηση στοιχείων σε δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και οργανισμούς που έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης, παρακολούθησης ή ελέγχου των πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων, ενισχύσεων ή επιδοτήσεων που καταβάλλονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και φορείς και προέρχονται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, για την άσκηση αποκλειστικά των παραπάνω αρμοδιοτήτων τους.</p>
<p>Γραφεία και μέλη Ν.Σ.Κ.</p>	<p>γ) Η χορήγηση στοιχείων στα Γραφεία και τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για την υποστήριξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου ή την απόκρουση των κατ' αυτού αξιώσεων τρίτων ενώπιον των δικαστηρίων.</p>
<p>Δικαστική αρχή στο πλαίσιο ανακριτικής διαδικασίας</p>	<p>δ) Η χορήγηση στοιχείων σε δικαστική αρχή, εάν έχει διαταχθεί προσηκόντως κύρια ανάκριση, προανάκριση ή τουλάχιστον προκαταρκτική εξέταση.</p>
<p>Σύνδικο πτώχευσης</p>	<p>ε) Η χορήγηση στοιχείων των δηλώσεων στοιχείων ακινήτων του πτωχού στο σύνδικο της πτώχευσης.</p>
<p>Αναδόχους του Υπ. Οικονομικών ή εκτελούντες έργο προς όφελος του Δημοσίου</p>	<p>στ) Η χορήγηση στοιχείων σε αναδόχους του Υπουργείου Οικονομικών ή όσους εκτελούν βάσει συμβάσεως συγκεκριμένο έργο προς όφελος του Δημοσίου. (30)</p>

(29) Οι παράγραφοι 5, 6 και 7 προστέθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α').

(30) Η περίπτωση αυτή προστέθηκε με την περ. γ της παρ. 8 του άρθρου 18 του ν. 4002/2011 (ΦΕΚ 180 Α').

<p>Παραβίαση φορολογικού απορρήτου</p>	<p>Η παραβίαση του φορολογικού απορρήτου της παραγράφου αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα που τιμωρείται κατά τις οικείες διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου και ποινικό αδίκημα που τιμωρείται κατά τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για παράβαση καθήκοντος.</p>
<p>Πρόσωπα που ευθύνονται:</p>	<p>Οι ευθύνες του προηγούμενου εδαφίου βαρύνουν και τα πρόσωπα, που είναι υπάλληλοι κατά την έννοια του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα, τα οποία νόμιμα λαμβάνουν γνώση φορολογικών απορρήτων και χρησιμοποιούν αυτά για σκοπό διάφορο εκείνου που ο νόμος επιτρέπει ή τα ανακοινώνουν με κάθε τρόπο, άμεσο ή έμμεσο, σε τρίτους.</p>
<p>Υπάλληλοι</p>	
<p>Λοιπά πρόσωπα</p>	<p>Τα λοιπά πρόσωπα τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι έξι (6) μήνες μετά από έγκληση του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή του αρμόδιου επιθεωρητή προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται η δημόσια οικονομική υπηρεσία και με το πρόστιμο που ορίζεται στο άρθρο 4 του ν. 2523/1997, το οποίο επιβάλλεται με πράξη του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας μετά την τελεσιδικία της απόφασης του ποινικού δικαστηρίου.</p>
<p>Ποινές λοιπών προσώπων</p>	
<p>Εφαρμογή διατάξεων Κ.Φ.Ε.</p>	<p>8. Για τα θέματα τα οποία δεν ορίζονται ρητώς σε λοιπές διατάξεις για τις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2238/1994, όπως ισχύει.</p> <p>(31)</p>

(31) Η παράγραφος 8 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α').

<p>Επιπτώσεις μη υποβολής, εκπρόθεσμης υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης</p> <p>Μη εφαρμογή κυρώσεων</p>	<p>9. (32) Σε περίπτωση μη υποβολής, εκπρόθεσμης υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης στοιχείων ακινήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2523/1997, όπως ισχύουν.</p> <p>Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται στις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων που υποβάλλονται μέχρι και την 30^η Δεκεμβρίου 2014</p> <p>(33) για τη διόρθωση της περιουσιακής κατάστασης των ετών 2010</p> <p>(34) 2011, 2012 και 2013, εκτός εάν προκύπτει ποσό φόρου ακίνητης περιουσίας προς επιστροφή. (35) Στην περίπτωση κατά την οποία από τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου προκύπτει, κατά το οικείο έτος, ποσό φόρου ακίνητης περιουσίας προς επιστροφή, το ποσό αυτό συμψηφίζεται με το πρόστιμο και τυχόν διαφορά μέχρι του ποσού των εκατό (100) ευρώ δεν αναζητείται από τη Φορολογική Διοίκηση.</p> <p>(35)</p>
---	--

(32) Η παράγραφος 9 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 51 του νόμου 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α΄) και είχε αρχικά ως εξής:

«Σε περίπτωση μη υποβολής, εκπρόθεσμης υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης στοιχείων ακινήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2523/1997, όπως ισχύουν.»

(33) Η ημερομηνία 19^η Δεκεμβρίου 2014 αντικατέστησε την ημερομηνία 30^η Νοεμβρίου 2014 με την περ. β. της παρ. 2 του άρθρου 42 ν. 4308/2014 (ΦΕΚ 251 Α΄). Η ημερομηνία 30^η Δεκεμβρίου 2014 αντικατέστησε την ημερομηνία 19^η Δεκεμβρίου 2014 με την παρ. 5 του άρθρου 86 ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270 Α΄).

(34) Το έτος 2010 προστέθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 86 ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 94 Α΄).

(35) Το εδάφιο αυτό προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 52 του νόμου 4276/2014 (ΦΕΚ 155Α΄) και υπέστη τροποποιήσεις ως άνω (δες υποσ. 32,34).

<p>Κατάργηση διατάξεων</p>	<p>Για τις αρχικές και τροποποιητικές δηλώσεις στοιχείων ακινήτων (Ε9) ετών 2010 και επόμενων, που υποβλήθηκαν ή θα υποβληθούν από την 31.12.2014 μέχρι και την 30.11.2016, το αυτοτελές πρόστιμο του άρθρου 4 του ν. 2523/1997 (Α' 179) ή το πρόστιμο του άρθρου 54 του ν. 4174/2013 (Α' 170) κατά περίπτωση, μειώνονται στο μισό. (36), (37)</p> <p>10. Οι διατάξεις της παραγράφου 15 του άρθρου 5 του ν. 3296/2004 (ΦΕΚ 253 Α') καταργούνται. (38)</p>
-----------------------------------	---

(36) Το εδάφιο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 51 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 155Α').

(37) Η ημερομηνία της 30.11.2016 αντικατέστησε την 29.7.2016 με την παρ. 1 του άρθρου 84 του νόμου 4413/2016 (ΦΕΚ 148 Α'). Ισχύς από 29.7.2016 σύμφωνα με την παρ.2 του ίδιου άρθρου και νόμου.

(38) Η παράγραφος αναριθμήθηκε από 4 σε 5 με την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 3634/2008 και έπειτα από 5 σε 10 με την παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α').